

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПЕТРА
МОГИЛИ

ДІДОРА ВІКТОРІЯ РУСЛАНІВНА

**ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ ПИСЕМНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У
СТУДЕНТІВ-ЖУРНАЛІСТІВ (НА МАТЕРІАЛІ НАПИСАННЯ ЕСЕ)**

035 – Філологія
035.04 Германські мови та літератури
(переклад включно) - англійська

Автореферат
магістерської роботи на здобуття
ступеня магістра філології

Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Робота виконана на кафедрі англійської філології Чорноморського національного університету імені Петра Могили.

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук, доцент
Запорожець Галина Вікторівна,
Чорноморський національний університет імені
Петра Могили
доцент кафедри англійської філології

Захист відбудеться 28 лютого о 10⁰⁰ годині на засіданні атестаційної комісії
Чорноморського національного університету імені Петра Могили за адресою:
54003, м. Миколаїв, вул. 68 Десантників, 10.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Вивчення іноземних мов стає одним з вирішальних критеріїв успішного працевлаштування майбутніх фахівців різних спеціальностей та їх подальшого кар'єрного зростання. Більш того, в умовах бурхливого розвитку інформаційних технологій, формування англомовної писемної компетенції стає важливим. Адже, відповідно до міжнародних стандартів («Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти» (2003)), студенти-журналісти мають орієнтуватися у фахових проблемах, поняттях і термінах, вільно володіти іноземною мовою на професійному рівні, творчо ставитися до своєї діяльності, а також розвивати культуру мовлення та спілкування, бо літературна мова – головний інструмент засобів масової інформації.

Практичну реалізацію такого навчання забезпечують базові документи, серед яких національні програми з навчання іноземних мов у вищих навчальних закладах нашої країни. Результатом співпраці Міністерства освіти та науки України та Британської Ради в Україні є Типова навчальна програма для викладання англійської мови за професійним спрямуванням «English for specific purposes. National ESP Curriculum for Universities». Ця програма базується на рекомендаціях Ради Європи та передбачає розроблення навчальних модулів, які відповідатимуть вимогам національної кредитно-модульної системи. Програма має на меті формування у студентів професійних мовних компетенцій, що сприятиме їхньому ефективному функціонуванню у культурному різноманітті навчального та професійного середовища.

Типова програма з англійської мови передбачає формування у студентів вищих навчальних закладів професійної комунікативної компетенції. Адже комунікативна компетентність необхідна для реалізації професійних завдань в умовах існуючого інформаційного різноманіття, для підтримки професійних і ділових відносин з іноземними партнерами тощо. Одним з центральних завдань є володіння та активне використання професійно орієнтованої комунікативної компетенції на практиці.

Професійна підготовка журналістів вимагає підготовки до написання різних функціональних жанрів з наступними особливостями: повнота, логіка, лексичне розмаїття, розгортання, граматична норма, синтаксична мінливість. Метою такого навчання є розвиток здатності створювати письмові тексти для професійних комунікаційних цілей. Написання есе є базою для формування таких навичок.

Концептуальні дослідження теорії та історії методів викладання іноземних мов були виконані Наталією Микитенко, Софією Ніколаєвою та Іриною Задорожною. Зміст англомовного навчання було досліджено Софією Ніколаєвою. Значних успіхів досягнуто в галузі методики викладання письма англійської мови, про що свідчать роботи Максима Глазунова, Любові Курило, Галини Скуратівської, Олега Тарнопольського. Зауважимо також, що дослідження науковців, котрі займалися питанням формування іншомовної писемної компетентності майбутніх журналістів (Олеся Жовнич, Світлана Коновальчук, Катерина Макеєва), повною мірою не вирішують проблему формування професійно орієнтованої писемної компетенції з урахуванням спеціально підібраних жанрів типу есе, що зумовлює **актуальність** дослідження.

Об'єктом дослідження є процес навчання англомовного писемного спілкування майбутніх журналістів.

Предмет дослідження – методика навчання професійно орієнтованої англомовної писемної компетенції у студентів-журналістів на матеріалі написання есе.

Мета – розробити лінгводидактичну модель формування професійно орієнтованої англомовної писемної компетенції у майбутніх журналістів під час написання есе.

Задля досягнення мети були поставлені такі **завдання**:

- з'ясувати сутність професійно орієнтованої англомовної писемної компетенції;
- визначити психолінгвістичні та методичні засади формування англомовного писемного спілкування у майбутніх журналістів;
- окреслити особливості організації процесу навчання студентів-журналістів англомовному письму;
- розкрити зміст і специфіку поняття «есе» як основи формування англомовного писемного мовлення;
- розробити лінгводидактичну модель процесу навчання професійно орієнтованої англомовної писемної компетенції студентів-журналістів;
- розробити лінгводидактичну модель навчання професійно орієнтованої англомовної писемної компетенції студентів-журналістів з системою вправ
- перевірити ефективність запропонованої системи вправ.

Для розв'язання поставлених завдань використовували такі **методи дослідження**: *теоретичні* – аналіз, синтез та узагальнення для вивчення навчально-методичної, психолінгвістичної та лінгводидактичної літератури, теоретичний аналіз чинної типової навчальної програми «English for specific purposes» з метою визначення стану дослідження теми роботи; *емпіричні* – спостереження за навчально-виховним процесом та метод моделювання задля розробки системи вправ і завдань.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що розроблено методику навчання професійно орієнтованого англомовного писемного мовлення на матеріалі написання есе, систематизовано навчально-методичне забезпечення, проаналізовано стан вивчення досліджуваної проблеми, створено модель формування писемної компетенції задля розвитку і вдосконалення писемних навичок написання різних типів есе.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що результати дослідження можуть бути використані викладачами під час навчального процесу з практикуму англійської мови, у проведенні спецкурсів з англійської мови за професійним спрямуванням.

Апробація результатів дослідження. Окремі аспекти дослідження були представлені у доповіді на тему «Написання есе як основа формування професійно орієнтованого англомовного писемного спілкування у майбутніх журналістів», яка була виголошена на щорічній студентській науковій конференції «Могилянські читання» (Миколаїв, 2018 р.)

Публікації. Основні положення, висновки та результати дослідження викладено у статті «Написання есе як основа формування професійно орієнтованого англомовного писемного спілкування у майбутніх журналістів» (Developing English writing competence of future journalists (on the material of essay writing)) вміщеній у молодіжному науковому журналі «Студентські наукові студії» (випуск 34 (78), 2019 р., с. 56–58).

Структура і обсяг роботи. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи – 89 сторінок, із них 76 сторінок основного тексту. У списку використаної літератури складає 75 найменувань, із яких 59 – українською та російською, 16 – англійською мовами.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У **Вступі** обґрунтовано актуальність обраної теми, визначено об'єкт, предмет, мету, завдання, методи дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення, наведено відомості про апробацію дослідження.

У першому розділі – **«Теоретичні основи формування професійно орієнтованого англomовного писемного спілкування студентів-журналістів»** – з'ясовано сутність професійно орієнтованої англomовної писемної компетенції як наукового поняття; визначено психолінгвістичні та методичні засади формування англomовного писемного спілкування у майбутніх журналістів.

Професійно орієнтована англomовна комунікативна компетенція є основним компонентом професійної діяльності студентів. Сутність професійно орієнтованої англomовної писемної компетенції майбутніх журналістів полягає у засвоєнні знань, умінь та навичок комунікації; отриманні необхідної інформації та її точного тлумачення українською або іноземною мовою; створенні чітких і зрозумілих висловлювань (текстів різних функціональних типів та жанрів) на письмі. Писемна комунікативна компетенція підсумовує всі складові іншомовної комунікативної компетентності в єдине ціле.

Основна мета навчання іноземної мови полягає у формуванні комунікативної компетентності особистості, тобто здатності та готовності здійснювати іншомовне міжособистісне та міжкультурне спілкування з носіями мови. Професійна підготовка журналістів вимагає навчання письма на рівні продукування писемного мовлення з усіма властивими йому характеристиками (повнота, синтаксична складність, логічність, розгорненість, лексична різноманітність, граматична нормативність).

Основними психолінгвістичними поняття, на які акцентується увага при вивченні англomовної писемної компетенції, є: мотивація, увага, уява, пам'ять та мислення, які задіюються під час виконання трьох фаз мовленнєвої діяльності: спонукально-мотиваційної, орієнтовно-дослідницької та виконавчої.

Здійснений аналіз інформаційних джерел засвідчує, що в методиці навчання іншомовного писемного мовлення існує декілька підходів до оволодіння вміннями створювати писемний текст, серед них ми обрали комунікативний, професійно орієнтований та компетентнісний. Основними закономірностями є: розуміння семантики мовних одиниць, залежність мовленнєвих умінь та навичок від знань граматики і словникового складу мови, порівняння усного та писемного мовлення. Для формування англomовної писемної компетенції було виокремлено принцип домінуючої ролі вправ та диференційованого підходу до навчання різних видів мовленнєвої діяльності, принцип комунікативно-особистісної організації навчальної діяльності та принцип циклічності побудови навчального процесу, який пов'язаний з принципом систематичності та послідовності.

Ефективне формування компетентності англomовного писемного спілкування у студентів- журналістів здійснюється за допомогою традиційних методів. Серед них метод вправ, спостереження й аналіз мовних явищ, а також метод педагогічного моделювання.

У другому розділі – **«Написання есе як спосіб організації процесу формування англomовної писемної компетенції у майбутніх журналістів»** – проаналізовано особливості організації процесу формування англomовної писемної компетенції у студентів-журналістів; розкрито зміст і специфіку поняття «есе» як основи формування англomовного писемного мовлення.

Проаналізувавши навчальний план, робочу програму було виокремлено труднощі та деякі недоліки у підготовці студентів англомовної компетенції. Сутність професійно орієнтованої англомовної писемної компетенції журналістів полягає в органічному й послідовному опануванні професійних журналістських знань і вмінь засобами іноземної мови. Проте, немає підручників, які змогли б задовольнити потреби окремої групи студентів у контексті англійської мови за професійним спрямуванням. Таким чином особливостями організації процесу формування англомовної писемної компетенції є те, що викладачі мають самі розробляти свої власні «комплекти» ресурсних матеріалів відповідно до тем, які прописані у робочій навчальній програмі. Основними джерелами такого комплекту є автентичні матеріали у галузі спеціальності студентів.

Професійна підготовка журналістів вимагає підготовки до написання різних функціональних жанрів з наступними особливостями: повнота, логіка, лексичне розмаїття, розгортання, граматична норма, синтаксична мінливість. Було виявлено, що написання есе є базою для формування навичок створювати письмові тексти для професійних комунікативних цілей. Мета створення есе – побачити самостійне бачення студентом проблеми, питання, теми на підставі опрацьованого матеріалу та аргументів, у відповідності до обраного підходу, стилю тощо. Йому притаманний яскраво виражений індивідуальний авторський стиль, багатство словникового запасу. Есе складається з трьох основних частин: вступу (Introductory Paragraph), основної частини (Body) та висновку (Concluding Paragraph), дотримання яких є обов'язковим. Було обрано класифікацію з 5 типів есе для навчання англомовного писемного мовлення студентів-журналістів: expository; descriptive; narrative; compare-&-contrast; persuasive/argumentative, які є основою для формування писемної компетенції. А також було з'ясовано основні три етапи написання есе: prewriting, writing і postwriting. Першим етапом можна вважати цілеспрямоване розширення словникового запасу. Другим етапом є детальне вивчення зразків писемного мовлення на різні теми і написання власного висловлювання наприкінці цього етапу. Третім етапом є корегування написаного тексту.

У третьому розділі – **«Апробація ефективності розробленої моделі формування англомовної писемної компетенції у майбутніх журналістів на матеріалі написання есе»** – розроблено лінгводидактичну модель системи вправ для процесу навчання професійно орієнтованої англомовної писемної компетенції студентів-журналістів; перевірено ефективність запропонованої системи вправ.

Розробляючи методику професійно орієнтованого навчання студентів-журналістів англомовного писемного спілкування на основі запропонованих методів, ми спиралися на дидактичні та психологічні закономірності оволодіння іншомовним спілкуванням. Відповідно до теорії поетапного формування розумових дій розглядаємо три етапи навчання студентів-журналістів англомовного писемного спілкування, які базуються на трьох основних етапах написання есе. У зв'язку з чим було розроблено три групи вправ, які відповідають цим етапам.

Для першого етапу (підготовки до написання есе) використовуємо першу групу вправ спрямовану на відтворення лексики; пропонуємо другу групу вправ, яка спрямована на ознайомлення зі структурою есе, правилами побудови та написання висловлювань. Другий етап – створення писемного висловлювання, зокрема есе на запропоновані теми. Для реалізації цього етапу ми використовуємо другу групу вправ. Третій етап

спрямований на редагування есе. На цьому етапі ми пропонуємо третю групу вправ для корегування помилок при написанні висловлювання.

Для перевірки ефективності запропонованої моделі формування англомовної писемної компетенції у студентів-журналістів було проведено апробацію, в ході якої перевірялися теоретичні засади, які прописані у типовій та робочій навчальних програмах, здійснено аналіз отриманих результатів.

У апробації брали участь, студенти 3-го курсу навчання спеціальності «Журналістика» Чорноморського національного університету імені Петра Могили. Апробація складалася із трьох етапів: організація; реалізація навчання; результати. Для порівняння були обрані студенти 2-го курсу навчання спеціальності «Журналістика» Чорноморського національного університету імені Петра Могили.

Результати навчання були зафіксовані нами за допомогою післяапробаційного тесту, що полягав в оцінюванні рівнів сформованих професійно орієнтованих англомовних писемних умінь у майбутніх журналістів. Перед початком тестування знань, студентам було повідомлено спосіб перевірки та оцінювання їхніх робіт. Вони оцінювалися у три рівні – високий, середній та низький. При визначенні основних критеріїв оцінювання рівнів сформованості умінь продукувати англомовні тексти у тому чи іншому жанрі ми керувалися критеріями, які прописані у дослідженнях з методики викладання іноземної мови, а саме: зміст, організація тексту, лексичний зміст, використання мовних засобів та враховували специфіку професійно орієнтованого англомовного писемного спілкування журналістів: використання мовних та стилістичних засобів, що характерні відповідній темі; мовна та мовленнєва коректність, тобто коректне вживання лексичних одиниць, граматичних та стилістичних засобів для оформлення висловлювання; смислова та структурна цілісність, що полягала у відповідності висловлювання темі ситуації, наявність відповідної структури тексту, повнота розкриття теми, логічність викладу думок, обґрунтованість представлених фактів, аналіз та аргументованість викладу інформації.

Отримані дані підтвердили гіпотезу дослідження і довели, що розроблена лінгводидактична модель формування англомовної писемної компетенції у майбутніх журналістів є ефективною: показники групи у якій проводилося навчання писемного мовлення показали кращі показники за всіма критеріями оцінювання, ніж студенти групи, у якій таке навчання не проводилося.

У **висновках** окреслено результати дослідження.

Вивчення іноземних мов стає одним з вирішальних критеріїв успішного працевлаштування майбутніх фахівців різних спеціальностей та їх подальшого кар'єрного зростання. Аналіз останніх досліджень і публікацій показав, що значної уваги набуває формування професійно орієнтованого англомовного писемного мовлення студентів-журналістів. Формування професійної комунікативної компетенції визначається як мовна поведінка особистості в професійному середовищі. Професійна підготовка журналістів за професійним спрямуванням вимагає вміння написати тексти різних функціональних типів та жанрів, тому писемна компетенція для майбутніх журналістів включає знання і вміння з стилістики, семантики, пунктуації, граматики. Писемна компетенція передбачає здійснення англомовної комунікації у різних сферах діяльності та спілкування, у зв'язку з чим необхідним є: використання спеціальної термінологічної лексики; дотримання вимог

правильності, логічності та чіккості викладу думки, тому що писемне мовлення ізольоване від ситуації спілкування.

Проаналізувавши психолінгвістичні та методичні засади формування писемного мовлення, було визначено, що психолінгвістичними основами формування англomовної писемної компетенції студентів є виконання трьох фаз мовленнєвої діяльності: спонукально-мотиваційної, орієнтовно-дослідницької та виконавчої, що обумовлюється складною взаємодією функціонування мотивації (зовнішньої, внутрішньої та інтегрованої за Гарднером і Ламбертом), уваги (мимовільної та довільної), уяви (творчої), мислення (репродуктивного та продуктивного), пам'яті (образної, довільної, коротко- і довготривалої). Важливим для реалізації комунікативної мети є основні психолінгвістичні процеси – мова і мовлення. Види мовленнєвої діяльності поділяються на рецептивні й продуктивні. Письмо належить до продуктивного виду. Оскільки, для процесу написання задіюються чотири аналізатори: слуховий, мовленнєворухомий, зоровий, рукомоторний, а це найбільша кількість аналізаторів у порів'язанні з іншими видами мовленнєвої діяльності, тому письмо вважається найскладнішим.

Було виокремлено методичні засади формування писемного мовлення та було обрано такі підходи: компетентністний, комунікативний та професійно орієнтований підхід. Компетентністний підхід до навчання мови втілюється в головній меті мовної освіти – формування професійно-комунікативної компетентності студентів. Комунікативний підхід до навчання іноземної мови студентів сприяє формуванню в них комунікативної компетентності як ключової професійної, впливає на їх світогляд, систему цінностей, уміння мислити. Професійно орієнтований спрямований на використання знань, умінь на навичок, отриманих під час навчання, у професійній сфері діяльності.

У процесі навчання англomовного писемного спілкування основними закономірностями є: розуміння семантики мовних одиниць, залежність мовленнєвих умінь та навичок від знань граматики і словникового складу мови, порівняння усного та писемного мовлення.

Було виокремлено принцип домінуючої ролі вправ та диференційованого підходу до навчання різних видів мовленнєвої діяльності, принцип комунікативно-особистісної організації навчальної діяльності та принцип циклічності побудови навчального процесу, який пов'язаний з принципом систематичності та послідовності.

Було обрано пояснювально-ілюстративний та репродуктивний метод для навчання англomовної писемної компетенції, метод вправ, спостереження й аналіз мовних явищ, а також метод педагогічного моделювання. Метод вправ є провідним, адже цей метод є практичним способом навчання, що представляє собою спеціальне завдання для багаторазового використання учнями певних операційних дій задля їх створення, формування умінь та навичок, закріплення знань. У роботі були використані рецептивні та репродуктивні вправи, тренувальні та контрольні, індивідуальні та групові, комунікативні вправи. За допомогою методу спостереження й аналізу мовних явищ учень здобуває знання на основі самостійного аналізу мовних явищ у результаті активізації своїх розумових сил. Студенти повинні самостійно спостерігати, аналізувати, робити висновки, формулювати власні судження. Метод моделювання використовувався для створення набору ефективних наборів вправ для письмової розробки професійної компетенції англійської мови.

Курс вивчення іноземної мови зорієнтований на формування умінь та навичок професійно орієнтованого спілкування студентів. Практичну реалізацію цілей навчання забезпечують базові документи. Це національні програми з навчання іноземних мов у вищих навчальних закладах нашої країни. «English for specific purposes. National ESP Curriculum for Universities», робочі програми з дисципліни «Англійська мова за професійним спрямуванням». У типовій програмі з англійської мови для професійного спілкування «English for specific purposes» перераховані критерії оцінювання рівня володіння іноземною мовою та письмового мовлення зокрема. Серед них виокремлюють: зміст, точність, лексичний і граматичний діапазон, організація зв'язності тексту, реєстр і формат.

Проаналізувавши програмні документи було виокремлено труднощі та деякі недоліки у підготовці студентів англійської компетенції, адже науково-методичне забезпечення не повною мірою відповідає вимогам прописаним у типовій та робочій програмі. Використовуються підручники, навчальні посібники, аудіоматеріали та відеоматеріали, комп'ютерні та технічні засоби, які дають можливість сформувавши у студентів немовних спеціальностей іншомовне професійне спілкування. Поряд з традиційними навчальними матеріалами використовують електронні ресурси: електронні підручники, мультимедійні навчальні програми тощо. Проте немає підручників, які були б здатні задовольнити потреби окремої групи студентів під час вивчення дисципліни «Англійська мова за професійним спрямуванням». Таким чином викладачі мають самі розробляти свої власні «комплекти» ресурсних матеріалів відповідно до тем, визначених робочою навчальною програмою. Було визначено кілька основних тем навчання в університеті, які пов'язані з професійно орієнтованими навичками письма. Це: газети та журнали; телебачення і радіо; Інтернет-ресурси (нові медіа); мистецтво; реклама та маркетинг.

Проаналізувавши дослідження вчених-методистів і відповідні положення сучасних стандартів освіти, окреслимо зміст навчання іншомовного писемного спілкування журналістів. Він охоплює такі аспекти: лексико-граматичний; орфографічний і пунктуаційний; лексико-стилістичний; структурно-організаційний; предметний; комунікативний аспект.

Професійна підготовка журналістів вимагає підготовки до написання різних функціональних жанрів з наступними особливостями: повнота, логіка, лексичне розмаїття, розгортання, граматична норма, синтаксична мінливість. Метою такого навчання є розвиток здатності створювати письмові тексти для професійних комунікативних цілей. У зв'язку з цим було виявлено, що написання есе є базою для формування таких навичок. Мета створення есе – побачити самостійне бачення студентом проблеми, питання, теми на підставі опрацьованого матеріалу та аргументів, у відповідності до обраного підходу, стилю тощо.

Есе належить до публіцистичного жанру журналістики. Академічному есе притаманний яскраво виражений індивідуальний авторський стиль, багатство словникового запасу. Воно складається з трьох основних частин: вступу (the Introductory Paragraph), основної частини (the Body) та висновку (the Concluding Paragraph), дотримання яких є обов'язковим.

Було обрано класифікацію з 5 типів есе : expository; descriptive; narrative; compare-&-contrast; persuasive/argumentative.

Існують основні три етапи написання есе: *prewriting*, *writing* і *postwriting*. Першим етапом можна вважати цілеспрямоване розширення словникового запасу. Другим етапом є детальне вивчення зразків писемного мовлення на різні теми. Завершення другого етапу – написання власних висловлювань на запропоновані теми. Третім етапом є корегування написаного тексту.

Створено лінгводидактичну модель навчання майбутніх журналістів професійно орієнтованого англomовного писемного спілкування, яка реалізується у три етапи. Перший етап поділяється на два підетапи. Першим підетапом вважаємо цілеспрямоване розширення словникового запасу, а другим підетапом є детальне вивчення зразків писемного мовлення на різні теми. Для першого підетапу використовуємо першу групу вправ спрямовану на відтворення лексики. Для другого пропонуємо групу вправ, яка спрямована на ознайомлення зі структурою есе, правилами побудови та написання висловлювань. У цій групі вправ представлені вправи на граматику, зокрема синтаксис, аналіз прикладів есе, створення аналогічних структурних частин.

Другий етап – створення писемного висловлювання, зокрема есе на запропоновані теми. Звикнувши до підготовки усних виступів, студенти не відчують особливих труднощів при складанні опису або висловлюванні своєї думки. В результаті попередньої роботи студенти готові представити свою альтернативну думку і пояснити, чому вони з нею не згодні. Для реалізації цього етапу ми використовуємо другу групу вправ.

Третій етап спрямований на редагування есе. На цьому етапі ми пропонуємо третю групу вправ для корегування помилок при написанні висловлювання.

У апробації брали участь, студенти 3-го курсу навчання спеціальності «Журналістика» Чорноморського національного університету імені Петра Могили. Апробація складалася із трьох етапів: організація; реалізація навчання; результати. Результати навчання були зафіксовані нами за допомогою післяапробаційного написання, що полягав в оцінюванні рівня письмового есе майбутніх журналістів за критеріями, а саме: зміст, організація тексту, лексичний зміст, використання мовних засобів. Вони оцінювалися у три рівні – високий, середній та низький. Отримані результати показали позитивні зміни у формуванні англomовної писемної компетенції студентів-журналістів. З 20 респондентів низький рівень отримало 6 студентів, середній – 10 студентів, високий – 4 студенти.

Для порівняння були обрані студенти іншої групи спеціальності «Журналістика» Чорноморського національного університету імені Петра Могили. В результаті апробаційного навчання ми з'ясували, що висловлювання у текстах студентів стали більш змістовими, логічними, зв'язними, відповідними темі висловлювання, підвищилася мовна правильність, структурна різноманітність речень, збільшилася кількість доречно вжитих фразеологізмів, стилістичних засобів.

Результати апробації навчання довели ефективність розробленої методики навчання майбутніх журналістів професійно орієнтованої англomовної писемної компетенції.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

1. Дідора В. Р. Написання есе як основа формування професійно орієнтованого англomовного писемного спілкування у майбутніх журналістів // Студентські наукові студії: Молодіжний науковий журнал. – 2019. – № 34 (78). – С. 56–58.

АНОТАЦІЯ

Формування англомовної писемної компетенції у студентів-журналістів (на матеріалі написання есе)

Багато останніх досліджень було присвячено вивченню англійської мови студентами немовних спеціальностей. Незважаючи на значну кількість досліджень, присвячених актуальній проблемі викладання професійно орієнтованого англомовного письма, було зроблено кілька спроб дослідити написання есе як основу формування навичок письма. В даному дослідженні аналізується жанр есе як обов'язкова складова навчання письмового мовлення, навчально-методичне забезпечення викладання іноземної мови, сутність та специфіку професійно орієнтованого письмового спілкування англійською мовою. Виявилось, що формування іноземних мов є багатокомпонентним, ієрархічно організованим та багаторівневим процесом. Отже, була розроблена система вправ, яка сприятиме розвитку критичного мислення, уваги та аналізу. Загалом, це дослідження показує склад професійно орієнтованої мовної компетенції іноземної мови та описує типологічні особливості письмового дискурсу.

Ключові слова: професійно орієнтоване письмове спілкування, майбутні журналісти, англійське письмо, есе, компетенція.

АННОТАЦИЯ

Формирование англоязычной письменной компетенции студентов-журналистов (на материале написания эссе)

Много последних исследований было посвящено изучению английского языка студентами неязыковых специальностей. Несмотря на значительное количество исследований, посвященных актуальной проблеме преподавания профессионально ориентированного англоязычного письма, было предпринято несколько попыток исследовать написания эссе как основу формирования навыков письма. В данном исследовании анализируется жанр эссе как обязательная составляющая обучения письменной речи, учебно-методическое обеспечение преподавания иностранного языка, сущность и специфику профессионально ориентированного письменного общения на английском языке. Оказалось, что формирование иностранных языков является многокомпонентным, иерархически организованным и многоуровневым процессом. Итак, была разработана система упражнений, которая будет способствовать развитию критического мышления, внимания и анализа. В общем, это исследование показывает состав профессионально ориентированной языковой компетенции иностранного языка и описывает типологические особенности письменного дискурса.

Ключевые слова: профессионально ориентированное письменное общение, будущие журналисты, английское письмо, эссе, компетенция.

ABSTRACT

Developing English writing competence of future journalists (on the material of essay writing)

Many recent studies have focused on teaching English writing at non-linguistic departments of universities. Although a considerable amount of research has been devoted to the actual problem of teaching professionally oriented writing in English, few attempts have been made to investigate essay writing as a basic of formation writing skills. The present study analyzes the genre of essay as an obligatory component of teaching written skills; educational and methodological support of teaching foreign language; content and specificity of professionally oriented written communication in English. Formation of foreign language skills is a multicomponent, hierarchically organized and multilevel process. So, a system of exercises that would contribute to the development of critical thinking, attention, and analysis has been developed. In general, this research shows the composition of professionally-oriented foreign language competence and describes typological features of written discourse.

Key words: professionally-oriented written communication, future journalists, English writing, essay, competence in writing.